

Shivaji University , Kolhapur
Question Bank For Mar 2022 (Summer) Examination

Subject Code : 73428 (A)

Subject Name : Resource Geography of Maharashtra

Paper II

Common subject Code (if any)

Q.1. Choose the appropriate option from the following multiple options

खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा.

Q. 1 Choose the correct alternative for the following questions

1) How much area covered by forest in Maharashtra?

a) 30 %	b) 20.12%
c) 25.20 %	d) 20.21 %

1) महाराष्ट्राचे किती टक्के क्षेत्र वनाने व्यापले आहे?

अ) 30%	ब) 20.12 %
क) 25.20 %	ड) 20.12%

2) Which is the prime cause of deforestation?

- a) Forest fire   b) Hunting   c) Tourism   d) Rainfall

2) निर्वनीकरणाचे मुख्य कारण कोणते आहे?

- अ) वणवा   ब) शिकार   क) पर्यटनड) पाउस

3) Which is the famous tiger project in Amaravati district ?

a) Melghat	b) Tadoba
c) Bor	d) Sahyadri

3) अमरावती जिल्ह्यात कोणता व्याघ्र प्रकल्प आहे?

- अ) मेलघाट   ब) ताडोबा   क) बोरड) सहयाद्री

4) In which district covered large area of forest?

a) Ahmadnagar	b) Jalgaon
c) Pune	d) Gadchiroli

4) सर्वात जास्त वनक्षेत्राने व्यापलेला जिल्हा कोणता आहे?

- अ) अहमदनगर   ब) जळगाव   क) पुणे   ड) गढचिरोली

5) Which wildlife sanctuary in Kolhapur district is famous for Bison?

- a) Koyana
- b) Melghat
- c) Radhanagari
- d) Tadoba

5) कोल्हापूर जिल्ह्यातील कोणते अभयारण्य गव्यांसाठी प्रसिद्धआहे?

- अ) कोयना   ब) मेळघाट   क) राधानगरी   ड) ताडोबा

6) Which of the forests occur in Sindhudurg area of Maharashtra?

- a) Tropical Thorny
- b) Tropical Evergreen
- c) Tropical Moist- Deciduous
- d) Tropical Semi-Evergreen

6) महाराष्ट्रातील सिंधुदुर्गभागात कोणती वने आढळतात

- अ) उष्ण कटिबंधीय काटेरी   ब) उष्णकटिबंधीय सदाहरित
- क) उष्ण कटिबंधीय आद्र पानझडी   ड) उष्णकटिबंधीय निमसदाहरित

7) What is the annual rainfall in the area of Tropical Moist- Deciduous Forests?

- a) 100 to 200 cm.
- b) 200 to 250 cm
- c) 80 to 100 cm
- d) 150 to 200 cm

7) उष्णकटिबंधीय आद्र पानझडी वनांच्या परिसरात वार्षिक पर्जन्यमान किती असते?

- अ) 100 ते200 से.मी   ब) 200 ते250 से. मी.
- क) 80 ते100 से.मी   ड) 150 ते200 से.मी

8) Which region has covered largest forests in Maharashtra?

- a) Pune
- b) Nagpur
- c) Kokan
- d) Nashik

8) महाराष्ट्रात सर्वात जास्त वनक्षेत्र कोणत्या विभागात आहे ?

- अ) पुणे   ब) नागपूर
- क) कोकण   ड) नाशिक

9) What percentage of the total land area in Maharashtra is covered by forests?

- a) 17
- b) 15
- c) 21
- d) 25

9) महाराष्ट्रातील एकूण भूक्षेत्रापैकी किती टक्के क्षेत्रवनांनी व्यापले आहे ?

- अ) 17
- ब) 15
- क) 21
- ड) 25

10) In which region of Maharashtra the 'Karnala Bird Sanctuary' located?

- a) Amaravati   b) Kokan
c) Nashik   d) Nagpur

10) महाराष्ट्रातील कोणत्या विभागात कर्नाळा पक्षी अभयारण्य आहे?

- अ) अमरावती   ब) कोकण   क) नाशिक   ड) नागपूर

11) Most of the cows are occurred in which region of Maharashtra ?

- a) Vidarbha   b) Marathwada
c) Kokan   d) Western Maharashtra

11) महाराष्ट्रातील कोणत्या प्रदेशात गार्यांची संख्या जास्त आढळते ?

- अ) विदर्भ   ब) मराठवाडा   क) कोकण   ड) पश्चिममहाराष्ट्र

12) In which region of Maharashtra the highest milk production is found?

- a) Amaravati   b) Nagpur
c) Nashik   d) Pune

12) महाराष्ट्रातील कोणत्या प्रदेशात सर्वांत जास्त दुग्धउत्पादन होते?

- अ) अमरावती ब) नागपूर   क) नाशिक   ड) पुणे

13) Maharashtra State occupied which number in Fisheries production?

- a) First   b) Second
c) Third   d) Fourth

13) मत्स्य उत्पादनात महाराष्ट्राचा कितवा क्रमांक लागतो ?

- अ) पहिला   ब) दुसरा   क) तिसरा   ड) चौथा

14) Which animals are catering our need of food providing us milk, meat etc.?

- a) Domestic   b) wild
c) Mammal   d) Rodent

14) कोणते प्राणी आपली दुध, मांसइ.ची गरज भागवतात ?

- अ) पाळीव   ब) वन्य   क) सस्तन   ड) दातांनी कुरतडणारे

15) What percentage of total livestock of India is in Maharashtra?

- a) 7   b) 7.2
c) 7.5   d) 6.8

15) भारतातील एकूण पशुधनाच्या किती टक्के पशुधन महाराष्ट्रात आहे ?

- अ) 7   ब) 7.2
क) 7.5   ड) 6.8

16) Which breed of sheep is suitable for wool?

- a) Merino   b) Surati

c) Sangamneri   d) Usmanabadi

16) कोणत्या जातीच्या मेंढ्या लोकरीकरीता उपयुक्त असतात ?

अ) मेरीनोब) सुरती   क) संगमनेरी   ड) उस्मानाबादी

17) In which district the largest number of buffaloes occurred?

a) Sindhudurg   b) Bhandara

c) Nagpur   d) Kolhapur

17) कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात जास्त म्हैशॉर्ची संख्या आढळते ?

अ) सिंधुदुर्गबे भंडारा   क) नागपूर   ड) कोल्हापूर

18) Which of the following factor is most dominant factors to control the distribution of population?

a) Cultural   b) Religious

c) Natural   d) Human

18) खालीलपैकी कोणता घटक हा लोकसंख्या वितरणामध्ये सर्वात जास्त प्रभावी असतो ?

अ) सांस्कृतिक ब) धार्मिक   क) नैसर्गिक   ड) मानवी

19) According to 2011 census what is the literacy rate of Maharashtra?

a) 82.34%   b) 80.34%

c) 81.30%   d) 81.25%

19) 2011 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील साक्षरतेचे प्रमाण किती आहे?

अ) 82.34%   ब) 80.34%

क) 81.30%   ड) 81.25 %

20) In Which district of Maharashtra is occurred the highest sex ratio?

a) Nashik   b) Gondia

c) Ahmadnagar   d) Ratnagiri

20) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात जास्त लिंग गुणोत्तरआढळते ?

अ) नाशिक   ब) गोंदिया

क) अहमदनगर   ड) रत्नागिरी

21) In which district of Maharashtra is found highest population?

- a) Kolhapur
- b) Nashik
- c) Thane
- d) Pune

21) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात जास्त लोकसंख्या आढळते ?

- अ) कोल्हापूर
- ब) नाशिक
- क) ठाणे
- ड) पुणे

22) According to population what is the rank of Maharashtra in India?

- a) First
- b) Second
- c) Third
- d) Fourth

22) भारतात लोकसंख्येनुसार महाराष्ट्राचा कितवा क्रमांक लागतो ?

- अ) पहिलाब) दुसरा
- क) तिसराड) चौथा

23) Which district in Maharashtra has lowest population density?

- a) Gadchiroli
- b) Mumbai
- c) Nagpur
- d) Ratnagiri

23) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात लोकसंख्येची घनता सर्वात कमी आहे ?

- अ) गडचिरोली
- ब) मुंबई
- क) नागपूर
- ड) रत्नागिरी

24) Which of the following economic factor affects on the distribution population?

- a) Landform
- b) Urbanization
- c) Climate
- d) Forest

24) खालीलपैकी कोणता आर्थिक घटक लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करतो ?

- अ) भूरूपे
- ब) नागरीकरण
- क) हवामान
- ड) वने

25) Which of the following natural factor affects on the distribution population?

- a) Urbanization
- b) Industrialization
- c) Climate
- d) Economic activity

25) खालीलपैकी कोणता नैसर्गिक घटक लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करतो ?

- अ) नागरीकरण
- ब) औद्योगिकरण
- क) हवामान
- ड) आर्थिक क्रिया

26) Which region has covered lowest forests in Maharashtra?

a) Pune	b) Nagpur
c) Konkan	d) Nashik

26) महाराष्ट्रात सर्वात कमी वनक्षेत्र कोणत्या विभागात आहे ?

- अ) पुणे   ब) नागपूर
क) कोकण   ड) नाशिक

27) Which is the famous tiger project in Satara district ?

a) Melghat	b) Tadoba
c) Bor	d) Sahyadri

27) सातारा जिल्ह्यात कोणता व्याघ्र प्रकल्प आहे?

- अ) मेलघाट   ब) ताडोबा   क) बोरड) सहयाद्री

28) Which wildlife sanctuary in Sangli district is famous for dear?

a) Koyana	b) Sagreshwar
c) Radhanagari	d) Tadoba

28) सांगली जिल्ह्यातील कोणते अभयारण्य हरणासाठी प्रसिद्धआहे?

- अ) कोयना   ब) सागरेश्वर   क) राधानगरी   ड) ताडोबा

29) In which region of Maharashtra the lowest milk production is found?

a) Amaravati	b) Nagpur
c) Nashik	d) Pune

29) महाराष्ट्रातील कोणत्या प्रदेशात सर्वात कमी दुग्धउत्पादन होते?

- अ) अमरावतीब) नागपूर   क) नाशिक   ड) पुणे

30) In which district the largest number of cows occurred?

a) Sindhudurg	b) Bhandara
c) Nagpur	d) Kolhapur

30) कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात जास्त गार्यांची संख्या आढळते ?

- अ) सिंधुदुर्गब) भंडारा   क) नागपूरड) कोल्हापूर

31) In which district the largest number of goats and sheeps occurred?

a) Sindhudurg	b) Bhandara
c) Nagpur	d) Kolhapur

31) कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात जास्त शेळ्या व मैंद्या संख्या आढळते?

- अ) सिंधुदुर्ग ब) भंडारा   क) नागपूरड) कोल्हापूर

32) In which district of Maharashtra the lowest fish production is found?

- a) Sindhudurg
- b) Bhandara
- c) Nagpur
- d) Kolhapur

32) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात कमी मत्स्यउत्पादन होते?

अ) सिंधुदुर्ग ब) भंडारा क) नागपूर ड) कोल्हापूर

33) In which district of Maharashtra the highest fish production is found?

- a) Sindhudurg
- b) Bhandara
- c) Nagpur
- d) Kolhapur

33) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात जास्त मत्स्यउत्पादन होते?

अ) सिंधुदुर्ग ब) भंडारा क) नागपूर ड) कोल्हापूर

34) Which breed of ox is suitable for agricultural work?

- a) Jursy
- b) Surati
- c) Sangamneri
- d) Khilar

34) कोणत्या जातीचे बैल शेतीच्या कामासाठी उपयुक्त असतात ?

अ) जर्सी ब) सुरती क) संगमनेरी ड) खिलार

35) Which livestock is known as Mura?

- a) Cows
- b) Buffalos
- c) Sheeps
- d) Horses

35) कोणता पाळीव प्राणी मुऱ्हा या नावाने ओळखला जातो ?

अ) गाय ब) मैस क) मैढी ड) घोडा

36) What is length of coastal line in Maharashtra ?

- a) 520 Kms
- b) 620 Kms
- c) 720 Kms
- d) 820 Kms

36) महाराष्ट्राची समुद्रकिनारपट्टी किती लांब आहे ?

अ) 520 कि.मी. ब) 620 कि.मी. क) 720 कि.मी. ड) 820 कि.मी.

37) How many years interval, district wise livestock census is taken in Maharashtra ?

- a) 4
- b) 6
- c) 5
- d) 7

37) महाराष्ट्रात पशुगणना किती वर्षांनी केली जाते?

अ) 4 ब) 6 क) 5 ड) 7

38) How many years interval, population census is taken in India ?

- a) 8
- b) 6
- c) 5
- d) 10

38) भारतात जनगणना किती वर्षांनी केली जाते?

अ) 8 ब) 6 क) 5 ड) 10

39) How many varieties of fish occur in Maharashtra?

- a) 8
- b) 16
- c) 24
- d) 32

39) महाराष्ट्रात किती प्रकारचे मासे सापडतात ?

- अ) 8
- ब) 16
- क) 24
- ड) 32

40) In Which district of Maharashtra is occurred the lowest sex ratio?

- a) Nashik
- b) Gondia
- c) Ahmadnagar
- d) Ratnagiri

40) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात कमी लिंग गुणोत्तर आढळते?

- अ) नाशिक
- ब) गोंदिया
- क) अहमदनगर
- ड) रत्नागिरी

41) In which district of Maharashtra is found lowest population?

- a) Kolhapur
- b) Dhule
- c) Thane
- d) Chandrapur

41) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात सर्वात कमी लोकसंख्या आढळते ?

- अ) कोल्हापूर
- ब) धुळे
- क) ठाणे
- ड) चंद्रपूर

42) Which district in Maharashtra has highest population density?

- a) Gadchiroli
- b) Mumbai
- c) Nagpur
- d) Ratnagiri

42) महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात लोकसंख्येची घनता सर्वात जास्त आहे ?

- अ) गडचिरोली
- ब) मुंबई
- क) नागपूर
- ड) रत्नागिरी

43) Which of the following social factor affects on the distribution population?

- a) Road
- b) Urbanization
- c) Climate
- d) religion

43) खालीलपैकी कोणता सामाजिक घटक लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करतो?

- अ) रस्ते
- ब) नागरीकरण
- क) हवामान
- ड) धर्म

44) Which of the following are responsible factors for deforestation?

- a) Road construction
- b) Building construction
- c) Mining
- d) all of the above

44) निर्वणीकरणास खालीलपैकी कोणते घटक जबाबदार आहेत?

- अ) रस्ते बांधकाम
- ब) घरे बांधकाम
- क) खाणकाम
- ड) वरील सर्व

45) How to increase forestation?

- a) Tree plantation
- b) Building construction
- c) Mining
- d) all of the above

45) वनीकरण कसे वाढवता येईल ?

- अ) वृक्षारोपण
- ब) घरे बांधकाम
- क) खाणकाम
- ड) वरील सर्व

46) which of the following is hybrid breed of Cow?

- a) Jersy
- b) khilar
- c) Gir
- d) all of the above

46) खालीलपैकी संकरीत गायीचा प्रकार कोणता आहे?

- अ) जर्सी
- ब) खिलार
- क) गिर
- ड) वरील सर्व

47) which of the following is hybrid breed of Cow?

- a) Jersy
- b) khilar
- c) Gir
- d) all of the above

47) खालीलपैकी संकरीत गायीचा प्रकार कोणता आहे?

- अ) जर्सी
- ब) खिलार
- क) गिर
- ड) वरील सर्व

48) which type of fish production is maximum in Maharashtra?

- a) Bangada
- b) Shingada
- c) Surmai
- d) Bombil

48) महाराष्ट्रात कोणत्या जातीच्या माश्यांचे उत्पादन जास्त प्रमाणात आहे.?

- अ) बांगडा
- ब) शिंगडा
- क) सुरमई
- ड) बोंबील

49) Which are the primary sources of water?

- a) Surface and ground water
- b) humidity
- c) Sea
- d) Canal

49) कोणता पाण्याचा प्राथमिक स्रोत आहे?

- अ) भूपृष्ठ व भूजल
- ब) आद्रता
- क) समुद्र
- ड) कालवा

50) The number of females per 1000 males in population is called?

- a) Density
- b) Literacy
- c) Sex ratio
- d) Non of the above

50) दर हजारी पुरुषामागे असणाऱ्या स्त्रियांच्या संखेस काय म्हणतात?

- अ) घनता
- ब) साक्षरता
- क) लिंग गुणोत्तर
- ड) वरीलपैकी नाही

Ques. 2 Write Short notes टिपा लिहा

1. Importance of forest resources

वनसाधनसंपत्तीचे महत्व

2. Distribution of forest in Maharashtra

महाराष्ट्रातील वनाचे वितरण

3. Causes of Deforestation

निर्वनीकरनाची कारणे

4. Conservation of forest resources

वनसाधनसंपत्तीचे संवर्धन

5. Effects of Deforestation

निर्वनीकरनाची परिणाम

6. Distribution of animals in Maharashtra

महाराष्ट्रातील प्राण्यांचे वितरण

7. Milk production of Maharashtra

महाराष्ट्रातील दुग्धउत्पादन

8. Conservation of Animal

प्राण्यांचे संवर्धन

9. Conservation of Fisheries

मस्त्य संवर्धन

10. Fish production of Maharashtra

महाराष्ट्रातील मस्त्य उत्पादन

11. Types of Fisheries Maharashtra

महाराष्ट्रातील मासेमारीचे प्रकार

12. Man as a resources
मानव एक साधनसंपत्ती
13. Growth of population in Maharashtra
महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वाढ
14. Distribution of population in Maharashtra
महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वितरण
15. Sex ratio in Maharashtra
महाराष्ट्रातील लिंग गुणोत्तर
16. Population pressure on resources in Maharashtra
महाराष्ट्रातील लोकसंख्येचा साधनसंपत्तीवरील भार
17. Importance of resources survey
साधनसंपत्ती सर्वेक्षणाचे महत्व
18. Need of resources survey
साधनसंपत्ती सर्वेक्षणाची गरज
19. Water resources survey
पाणी साधनसंपत्तीचे सर्वेक्षण
20. Soil resources survey
माती साधनसंपत्तीचे सर्वेक्षण

Q.3. Write the detail answers of the following questions?

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा?

1. State the importance of forest resources.
वनसाधनसंपत्तीचे महत्व विषद करा.
2. Explain the types of forest in Maharashtra
महाराष्ट्रातील वनाचे प्रकार सांगा.
3. Explain the distribution of forest in Maharashtra
महाराष्ट्रातील वनाचे वितरण सांगा.
4. Explain the causes and effects of deforestation
निर्वनीकरनाची कारणे व परिणाम सांगा.
5. Explain the need and methods of forest resources conservation?
वन साधनसंपत्तीचे संवर्धन करण्याची गरज आणि पद्धती स्पष्ट करा.
6. Explain the types and distribution of animals in Maharashtra
महाराष्ट्रातील प्राण्यांचे प्रकार व वितरण स्पष्ट करा.
7. Explain the fish production of Maharashtra

महाराष्ट्रातील मस्त्य उत्पादन स्पष्ट करा.

8. Explain the types and distribution of Fisheries Maharashtra

महाराष्ट्रातील मासेमारीचे प्रकार व वितरण स्पष्ट करा.

9. Explain the animal production of Maharashtra

महाराष्ट्रातील प्राणीजन्य उत्पादन स्पष्ट करा.

10. State the importance of conservation of animal resources.

प्राणी साधनसंपत्ती संवर्धनाचे महत्व विषद करा.

11. State the importance of conservation of fisheries resources.

मस्त्य साधनसंपत्ती संवर्धनाचे महत्व विषद करा.

12. Explain the Man as resources.

मानव एक साधनसंपत्ती स्पष्ट करा.

13. Explain the growth of population in Maharashtra

महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वाढ स्पष्ट करा.

14. Explain the distribution of population in Maharashtra

महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वितरण सांगा.

15. Explain age and sex composition of population in Maharashtra

महाराष्ट्रातील लोकसंख्येची वयोगट व लिंग संरचना स्पष्ट करा.

16. Explain population pressure on resources in Maharashtra

महाराष्ट्रातील लोकसंख्येचा साधनसंपत्तीवरील भार स्पष्ट करा.

17. Explain importance and need of resources .survey

साधनसंपत्ती सर्वेक्षणाचे महत्व आणि गरज स्पष्ट करा.

18. Explain methods and importance of water resources survey.

पाणी साधनसंपत्तीचे सर्वेक्षण करण्याच्या पद्धती आणि महत्व स्पष्ट करा.

19. Explain methods and importance of soil resources survey.

माती साधनसंपत्तीचे सर्वेक्षण करण्याच्या पद्धती आणि महत्व स्पष्ट करा.

20. Explain methods and importance of population resources survey.

लोकसंख्या साधनसंपत्तीचे सर्वेक्षण करण्याच्या पद्धती आणि महत्व स्पष्ट करा.

Shivaji University, Kolhapur
Question Bank For Mar 2022 (Summer) Examination

Subject Code :**73428 (B)** Subject Name : **DEVELOPMENT AND PLANNING OF TOURISM**

Common subject Code (if any)

Q.1. Choose the appropriate option from the following multiple options

खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा

- 1) In which year Sarjent Committee is formed?
a) 1945   b) 1947   c) 1950   d) 1946

1) सार्जेंट समितीची स्थापना कोणत्या साली झाली?
अ) १९४५ ब) १९४७ क) १९५० ड) १९४६

- 2) In which year the Indian tourism policy is introduced?
a) 1980   b) 1982   c) 1981   d) 1985

2) भारताचे पर्यटन विषयक धोरण कोणत्या साली मांडण्यात आले?
अ) १९८० ब) १९८२ क) १९८१ ड) १९८५

- 3) Where was India's first foreign tourism office started in Europe?
a) Paris   b) Frankfurt
c) London   d) None of these

3) भारताचे पहिले परदेशी पर्यटन कार्यालय युरोपमध्ये कोठे सुरु करण्यात आले?
अ) पॅरिस ब) फ्रांकफुर्ट
क) लंडन ड) यापैकीनाही

- 4) In which year the 'Indian Tourism Development Corporation' was established?
a) 1963   b) 1966   c) 1960   d) 1967

4) भारतीय पर्यटन विकास महामंडळाची स्थापना कोणत्या साली झाली?
अ) १९६३ ब) १९६६ क) १९६० ड) १९६७

5) In which country the largest tourist destination in India is??

- a) Bangladesh
- b) Shri Lanka
- c) Germany
- d) Russia

5) भारतात कोणत्या देशातून सर्वात जास्त पर्यटक येतात?

- अ) बांगलादेश
- ब) श्रीलंका
- क) जर्मनी
- ड) रशिया

6) In which state the hill station Dalhousi is situated?

- a) Himachal Pradesh
- b) Madhya Pradesh
- c) Rajasthan
- d) Tamil Nadu

6) माउंटअबू हे थंड हवेचे ठिकाण कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) हिमाचलप्रदेश
- ब) मध्यप्रदेश
- क) राजस्थान
- ड) तामिळनाडू

7) Which is the coldest place in the Satpuda Range in Madhya Pradesh?

- a) Nainital
- b) Panchmadhi
- c) Pahelgaon
- d) Massoorie

7) मध्यप्रदेशात सातपुडा पर्वत रांगेत कोणते थंड हवेचे ठिकाण आहे?

- अ) नैनिताल
- ब) पंचमढी
- क) पहेलगाव
- ड) मसुरी

8) Shrinagaris situated on the bank of which river?

- a) Indus
- b) Jhelum
- c) Beas
- d) Yamuna

8) श्रीनगर हे कोणत्या नदीच्या काठावर वसले आहे?

- अ) सिंधू
- ब) झेलम
- क) बियास
- ड) यमुना

9) Kovalam Beach is located in which state ?

- a) Kerala
- b) Tamil Nadu
- c) Karnataka
- d) Goa

9) कोवालम बीच कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) केरळ
- ब) तामिळनाडू

क) कर्नाटकड) गोवा

10) Madhumalai Sanctuary is reserved for which animal?

a) Tiger	b) Elephant
c) Sambar	d) Bear

10) मदुमलाई हे अभयारण्य कोणत्या प्राण्यासाठी राखीव आहे?

अ) वाघब) हत्ती

क) सांबरड) अस्वल

11) In which state is the Bandipur Tiger Reserve located?

a) Bihar	b) Tamil Nadu
c) Karnataka	d) Maharashtra

11) बंदीपूर व्याघ्र प्रकल्प कोणत्या राज्यात आहे?

अ) बिहार ब) तामिळनाडू

क) कर्नाटक ड) महाराष्ट्र

12) Gir Sanctuary in Gujarat is famous for which animal?

a) Elephant	b) Lion
c) Deer	d) Fox

12) गुजरात मधील गिर अभयारण्य कोणत्या प्राण्यासाठी प्रसिद्ध आहे?

अ) हत्ती ब) सिंह

क) हरीण ड) कोल्हा

13) Which sanctuary in Rajasthan is famous for birds?

a) Bharatpur	b) Kanha
c) Madumalai	d) Sunder bans

13) 'राजस्थान मधील कोणते अभयारण्य पक्षांसाठी प्रसिद्धआ हे. ?

अ) भरतपूर ब) कान्हा

क) मदुमलाई ड) सुंदरबन

14) Lake Pulikat is located in which state?

a) Tripura	b) Andhra Pradesh
c) Assam	d) Gujarat

14) पुलीकत सरोवर कोणत्या राज्यात आहे?

अ) त्रिपुरा ब) आंध्रप्रदेश

क) आसाम ड) गुजरात

15) Shivasamudram waterfall is situated on which river?

a) Krishna	b) Kaveri
c) Narmada	d) Koyana

15) शिवसमुद्रम हा धबधबा कोणत्या नदीवर आहे?

- अ) कृष्णा   ब) कावेरी
क) नर्मदा   ड) कोयना

16) Which is the highest peak of Nilgiri mountain in Karnataka?

a) Kalasubai	b) Dodabetta
c) Kanchanganga	d) Nandadevi

16) कर्नाटक राज्यातील निलगिरी पर्वताचे सर्वात उंचशिखर कोणते?

- अ) कळसुबाई   ब) दोडाबेट्टा
क) कांचनगंगा   ड) नंदादेवी

17) In which district the hot spring Vajareshwari is located?

a) Thane	b) Nagapur
c) Ahamadnagar	d) Nashik

17) वज्रेश्वरी हा गरम पाण्याचा झरा कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) ठाणे   ब) नागपूर
क) अहमदनगर   ड) नाशिक

18) 'Gwalior' is a historical tourism center in which state?

a) Rajasthan	b) Madhya Pradesh
c) Uttar Pradesh	d) Maharashtra

18) ग्वाल्हेर हे ऐतिहासिक पर्यटनस्थळ कोणत्या राज्यातआहे?

- अ) राजस्थान   ब) मध्यप्रदेश
क) उत्तरप्रदेश   ड) महाराष्ट्र

19) 'Charminar' is located in which city?

a) Mumbai	b) Hyderabad
c) Bengaluru	d) Patana

19) चारमिनार हि कलात्मक वास्तू कोणत्या शहरात आहे?

- अ) मुंबई   ब) हैदराबाद
क) बैंगलोर   ड) पटना

20) Which city is known as 'Pink City'?

a) Vijapur	b) Jaipur
c) Udaipur	d) Vijaypur

20) गुलाबी शहर म्हणून कोणते शहर ओळखले जाते?

- अ) विजापूर   ब) जयपूर
क) उदयपुर   ड) विजयपूर

21) Buddha Gaya is a sacred place in which state?

a) Rajasthan	b) Bihar
c) Punjab	d) Uttar Pradesh

21) बुद्ध गया हे पवित्र ठिकाण कोणत्या राज्यातआहे?

- अ) राजस्थान   ब) बिहार
क) पंजाब   ड) उत्तरप्रदेश

22) Shravangbelagola is a famous sacred place of which religious?

a) Hindu	b) Muslim
c) Jain	d) Christian

22) श्रवनबेळगोल हे ठिकाण कोणत्या धर्माचे पवित्र स्थान आहे?

- अ) हिंदू   ब) मुस्लीम
क) जैन   ड) स्थिरचन

23) Ajanta Ellora caves are in which district?

a) Buldhana	b) Aurangabad
c) Nasik	d) Pune

23) अजंठा वेरुळ लेणी कोणत्या जिल्ह्यात आहेत?

- अ) बुलढाणा   ब) औरंगाबाद
क) नाशिक   ड) पुणे

24) A historical place 'Panipat' is in which state?

a) Punjab	b) Haryana
c) Delhi	d) Uttar Pradesh

24) पानिपत हे प्रसिद्ध ऐतिहासिक ठिकाण कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) पंजाब   ब) हरियाणा
क) दिल्ली   ड) उत्तरप्रदेश

25) On the bank of which river ‘Alandi’ a religious place is situated?

- a) Bhīma
- b) Indrayani
- c) Krishna
- d) Godavari

25) आळंदी हे धार्मिक स्थळ कोणत्या नदीकाठी वसले आहे?

- अ) भीमा   ब) इंद्रायणी
- क) कृष्ण   ड) गोदावरी

26) TirupatiTemple is a sacred place in which state?

- a) Rajasthan
- b) Andhra Pradesh
- c) Punjab
- d) Uttar Pradesh

26) तिरुपती मंदिर हे पवित्र ठिकाण कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) राजस्थान   ब) आंध्र प्रदेश
- क) पंजाब   ड) उत्तरप्रदेश

27) What is the sacred religious place on the banks of the river Ganges?

- a) Mathura
- b) Varanasi
- c) Ayodhya
- d) Pandharpur

27) गंगा नदीच्या काठावर कोणते पवित्र धार्मिक ठिकाण आहे?

- अ)मथुरा   ब)वाराणसी   क)अयोध्या   ड)पंढरपूर

28) Which is the brackish water lake in Maharashtra?

- a) Chilka
- b) Sambar
- c) Wular
- d) Lonar

28) महाराष्ट्रातील खाज्या पाण्याचे सरोवर कोणते ?

- अ)चिल्का   ब)सांबर   क)वुलरड)लोणार

29) In which state the famous ‘Valley of Flowers’ tourism center is situated?

- a) Kerala
- b) Tamilnadu
- c) Himachal Pradesh
- d) Andhra Pradesh

29) ‘व्हॅली ऑफ फ्लॉवर्स, हे पर्यटन स्थळ कोणत्या राज्यात आहे ?

- अ) केरळ   ब) तामिळनाडू   क) हिमाचल प्रदेश   ड) आंध्रप्रदेश

30) Radhanagari Sanctuary is reserved for which animal?

- a) Tiger
- b) Elephant
- c) Indian Bison
- d) Bear

30) राधानगरी हे अभ्यारण्य कोणत्या प्राण्यासाठी राखीव आहे?

- अ) वाघ   ब) हत्ती   क) गवा   ड) अस्वल

31) In which state is the Sahyadri Tiger Reserve located?

- a) Bihar   b) Tamil Nadu c) Karnataka d) Maharashtra

31) सहयाद्री व्याघ्र प्रकल्प कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) बिहार   ब) तामिळनाडू
क) कर्नाटक ड) महाराष्ट्र

32) Gokak waterfall is situated on which bank of river?

- a) Sharavati b) Ghatprabha c) Kaveri d) Krishna

32) 'गोकाक' हा धबधबा कोणत्या नदीवर आहे ?

- अ) शारावती ब) घटप्रभा क) कावेरी ड) कृष्णा

33) In which state is the Radhanagari Sanctuary located?

a) Bihar	b) Tamil Nadu
c) Karnataka	d) Maharashtra

33) राधानगरी हे अभ्यारण्य कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) बिहार   ब) तामिळनाडू
क) कर्नाटक   ड) महाराष्ट्र

34) In which district is the Panhala fort located?

a) Kolhapur	b) Pune
c) Satara	d) Belgum

34) पन्हाळा किल्ला कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) कोल्हापूर ब) पुणे
क) सातारा ड) बेळगाव

35) In which state is the 'JimCarbetNationalPark' located?

- a) Gujarat b) Bihar c) Tamilnadud) Uttar Pradesh

35) 'जिम कार्बेट राष्ट्रीय उद्यान' कोणत्या राज्यात आहे ?

- अ) गुजरात ब) बिहार क) तामिळनाडू ड) उत्तर प्रदेश

36) In which state the religious center 'Konark' is located?

- a) Maharashtra b) Rajasthan c) Orissa d) Andhra Pradesh

36) 'कोणार्क ' हे धार्मिक ठिकाण कोणत्या राज्यात आहे ?

- अ) महाराष्ट्र ब) राजस्थान क) ओरिसा ड) आंध्रप्रदेश

37) Calangut Beach is located in which state?

- a) Kerala   b) Tamil Nadu
c) Karnataka   d) Goa

37) कलंगुट बीच कोणत्या राज्यातआहे?

- अ) केरळ   ब) तामिळनाडू
क) कर्नाटक   ड) गोवा

38) In which district is the Pratapgad fort located?

- a) Kolhapur   b) Pune
c) Satara   d) Belgum

38) प्रतापगड किल्ला कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) कोल्हापूर   ब) पुणे
क) सातारा   ड) बेळगाव

39) In which district is the Shivneri fort located?

- a) Kolhapur   b) Pune
c) Satara   d) Belgum

39) शिवनेरी किल्ला कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) कोल्हापूर   ब) पुणे
क) सातारा   ड) बेळगाव

40) Which is cultural capital of Maharashtra?

- a) Kolhapur   b) Pune
c) Satara   d) Belgum

40) महाराष्ट्राची सांस्कृतिक राजधानी कोणती आहे?

- अ) कोल्हापूर   ब) पुणे
क) सातारा   ड) बेळगाव

41) In which district Tarkarli beach is located?

- a) Kolhapur   b) Pune
c) Satara   d) Sindhudurg

41) तारकरी बीच कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) कोल्हापूर   ब) पुणे
क) सातारा   ड) सिंधुदुर्ग

42) What is the sacred religious place on the banks of the river Bhima?

- a) Mathura b) Varanasi c) Ayodhya d) Pandharpur

42) भीमा नदीच्या काठावर कोणते पवित्र धार्मिक ठिकाण आहे ?

- अ) मथुरा ब) वाराणसी क) अयोध्या ड) पंढरपूर

43) In which state the hill station Mahabaleshwar is situated?

- a) Himachal Pradesh b) Madhya Pradesh
c) Rajasthan d) Maharashtra

43) महाबळेश्वर हे थंड हवेचे ठिकाण कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) हिमाचलप्रदेश ब) मध्यप्रदेश
क) राजस्थान ड) महाराष्ट्र

44) In which district the hill station Matheran is situated?

- a) Kolhapur b) Pune
c) Satara d) Raigad

44) माथेरान हेथंड हवेचे ठिकाण कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) कोल्हापूर ब) पुणे
क) सातारा ड) रायगड

45) In which district the hill station Chikhaldara is situated?

- a) Chadrapur b) Pune
c) Amravati d) Raigad

45) चिखलदरा हे थंड हवेचे ठिकाण कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

- अ) चंद्रपूर ब) पुणे
क) अमरावती ड) रायगड

46) In which state the religious center ‘Pandharpur’ is located?

- a) Maharashtra b) Rajasthan c) Orissa d) Andhra Pradesh

46) ‘पंढरपूर’ हे धार्मिक ठिकाण कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) महाराष्ट्र ब) राजस्थान क) ओरिसा ड) आंध्रप्रदेश

47) In which state is the ‘Sanjay Gandhi National Park’ located?

- a) Gujarat b) Bihar c) Maharashtra d) Uttar Pradesh

47) ‘संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान’ कोणत्या राज्यात आहे?

- अ) गुजरात ब) बिहार क) महाराष्ट्र ड) उत्तरप्रदेश

48) Tadoba Tiger project is located in which district?

a) Dhule b) Chandrapur c) Kolhapur d) Nashik

48) 'ताडोबा व्याघ्र प्रकल्प' कोणत्या जिल्ह्यात आहे?

अ) धुळे ब) चंद्रपूर क) कोल्हापूर ड) नाशिक

49) In which state the 'Dallake is located?

a) Maharashtra b) Rajasthan c) Orissa d) Jammu Kashmir

49) 'दाल' हे सरोवर कोणत्या राज्यात आहे?

अ) महाराष्ट्र ब) राजस्थान क) ओरिसा ड) जम्मू काश्मीर

50) In which state the 'Vembanad lake is located?

a) Maharashtra b) Rajasthan c) Kerala d) Jammu Kashmir

50) 'वेम्बनाड' हे सरोवर कोणत्या राज्यात आहे?

अ) महाराष्ट्र ब) राजस्थान क) केरळ ड) जम्मू काश्मीर

Ques. 2 WriteShort Notes टिपा लिहा

1. Tourism in ancient period in India

भारतातील प्राचीन काळातील पर्यटन

2. Tourism in modern period in India

भारतातील आधुनिक काळातील पर्यटन

3. ITDC

भारतीय पर्यटन विकास महामंडळ

4. Functions of Sargent Committee

सार्जेंट समितीची कार्ये

5. Tourism and Indian Economy

पर्यटन आणि भारतीय अर्थव्यवस्था

6. Tourism planning in India

भारतातील पर्यटनाचे नियोजन

7. Hill stations in India

भारतातील थंड हवेची ठिकाणे

8. Tourism and Poverty Eradication

पर्यटन आणि गरिबी निर्मुलन

9. Functions of Indian Tourism Ministry

भारतीय पर्यटन मंत्रालयाची कार्ये

10. Religious tourist centers in North India

उत्तर भारतातील धार्मिक स्थळे

11. Religious tourist centers in South India

दक्षिण भारतातील धार्मिक स्थळे

12. Cultural tourist centers in South India

दक्षिण भारतातील सांस्कृतिक पर्यटन स्थळे

13. Cultural tourist centers in North India

उत्तर भारतातील सांस्कृतिक पर्यटन स्थळे

14. MTDC

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ

15. Forts of Maharashtra

महाराष्ट्रातील किल्ले

16. National Parks of Maharashtra

महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय उद्याने

17. Waterfalls of Maharashtra

महाराष्ट्रातील धबधबे

18. Temples of Maharashtra

महाराष्ट्रातील मंदिरे

19. Lakes of India

भारतातील सरोवरे

20. National parks in South India

दक्षिण भारतातील राष्ट्रीय उद्याने

Q.3. Write answers in detail of the following questions?

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा?

1. Explain role of tourism in national economy

राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेतील पर्यटनाचे महत्व/योगदान स्पष्ट करा

2. Explain the development of tourism in modern period in India?

भारतातील आधुनिक काळातील पर्यटन विकास विषद करा.

3. Describe cultural tourist centers in North India

उत्तर भारतातील सांस्कृतिक पर्यटन स्थळांचे वर्णन करा.

4. State the importance of religious centers in South India

दक्षिण भारतातील धार्मिक पर्यटन स्थळांचे महत्व स्पष्ट करा.

5. State the importance of religious centers in North India

उत्तर भारतातील धार्मिक पर्यटन स्थळांचे महत्व स्पष्ट करा.

6. Give an account of hill stations in Northern India

उत्तर भारतातील थंड हवेच्या ठिकाणाचे वर्णन करा.

7. Give an account of hill stations in South India

दक्षिण भारतातील थंड हवेच्या ठिकाणाचे वर्णन करा.

8. Explain the tourism policy of India

भारताचे पर्यटन धोरण स्पष्ट करा.

9. Describe National parks in India

भारतातील राष्ट्रीय उद्यानाचे वर्णन करा.

10. Describe wildlife sanctuary in India

भारतातील अभयारण्याचे वर्णन करा.

11. Describe historical tourist centers in North India

भारतातील ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचे वर्णन करा.

12. Explain the tourism policy of Maharashtra

महाराष्ट्राचे पर्यटन धोरण स्पष्ट करा.

13. State the importance of religious centers in Maharashtra

महाराष्ट्रातील धार्मिक पर्यटन स्थळांचे महत्व स्पष्ट करा.

14. Give an account of hill stations in Maharashtra

महाराष्ट्रातील थंड हवेच्या ठिकाणाचे वर्णन करा.

15. Explain the objectives and functions of Indian Tourism Development Corporation?

भारतीय पर्यटन विकास महामंडळाचीउद्देश आणि कार्य स्पष्ट करा.

16. Describe wildlife sanctuary in Maharashtra

महाराष्ट्रातील अभयारण्याचे वर्णन करा.

17. Describe historical tourist centers in Maharashtra

महाराष्ट्रातील ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचे वर्णन करा.

18. Describe religious tourist centers in Maharashtra

महाराष्ट्रातील धार्मिक पर्यटन स्थळांचे वर्णन करा.

19. Describe cultural tourist centers in Maharashtra

महाराष्ट्रातील सांस्कृतिक पर्यटन स्थळांचे वर्णन करा.

20. Describe capital centers in India.

भारतातील राजधानीच्या ठिकाणांचे वर्णन करा.